

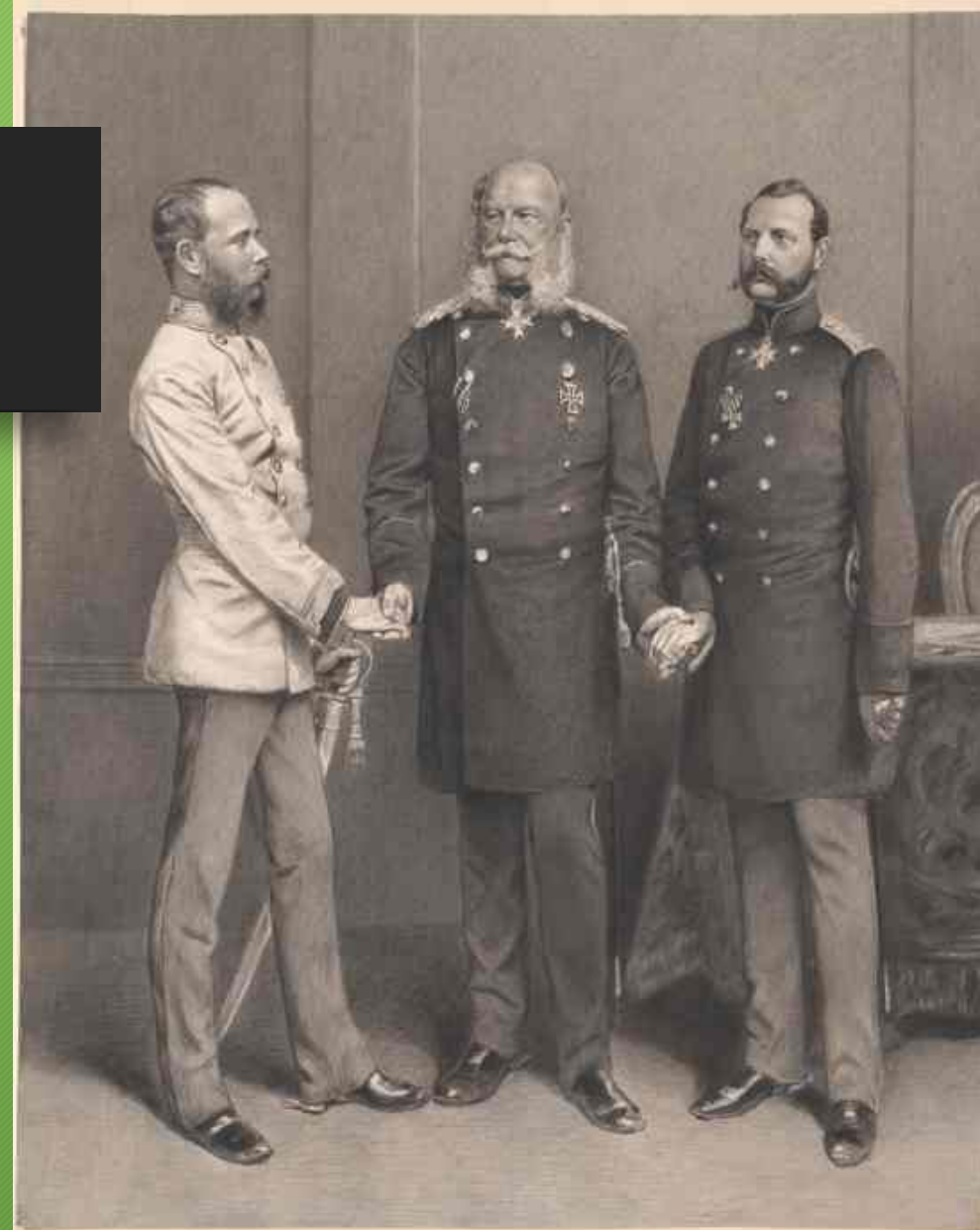

Mezinárodní situace před světovou válkou

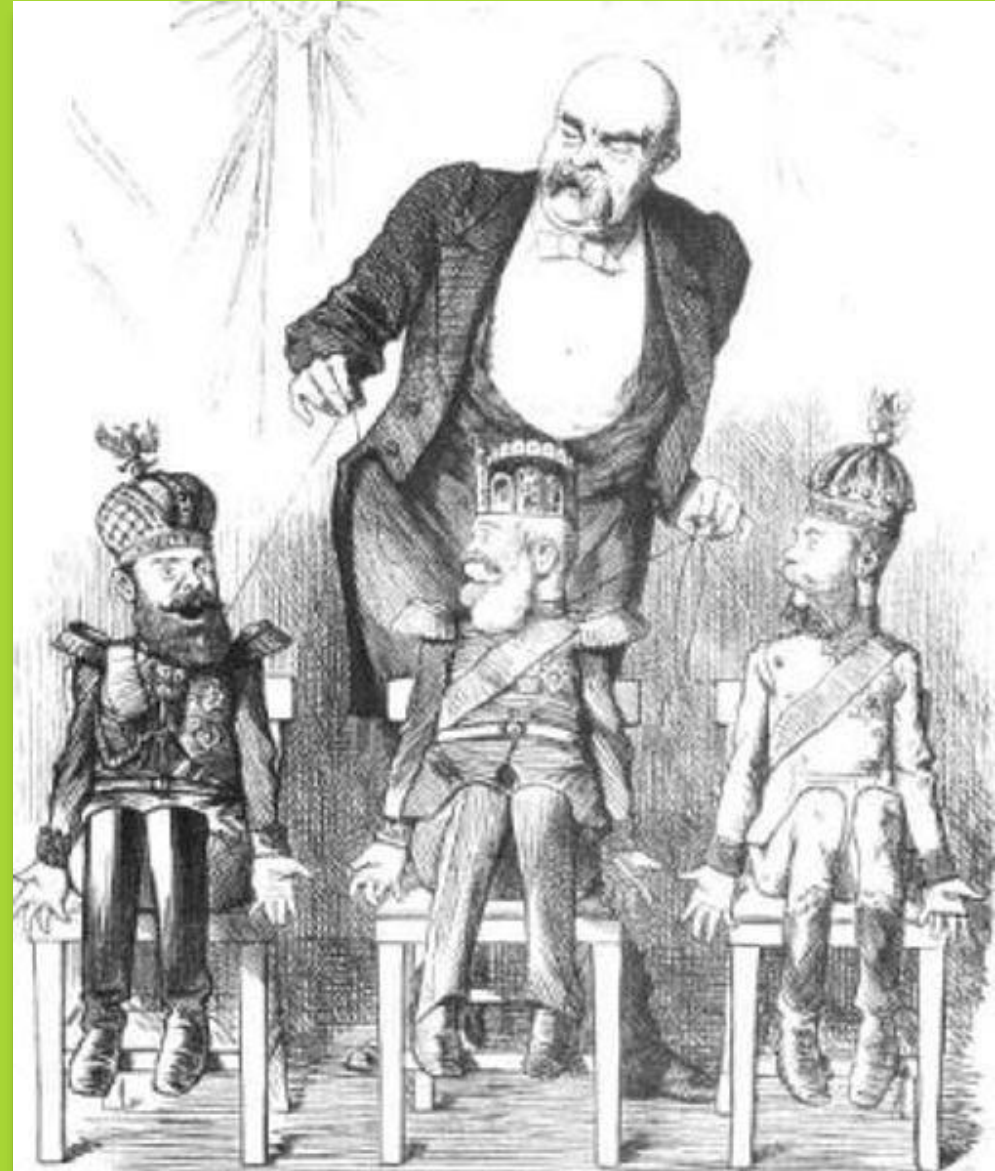
Mgr. Jan Pils

Situace po roce 1871

- Francie a Rakousko ztratily po porážce ve válce s Pruskem postavení nejmocnějších států na evropském kontinentu
- Novou evropskou velmocí je Německé císařství
- Cílem Německa je udržet mezinárodní politickou situaci v Evropě v situaci:
 - A) Francie je v izolaci
 - B) Rakousko-Uhersko je spojenec
- V roce 1872 vznikla zásluhou Bismarcka koalice tří konzervativních monarchií, Německa, Rakousko-Uherska a Ruska, tzv. **spolek tří císařů**

Spolek tří císařů na dobové karikatuře

Balkánský poloostrov „Sud s prachem“

- Po roce 1871 nastalo v Evropě dlouhé období bez válek, které bylo zpětně označeno za „Belle Epoque“
- Nepřátelství mezi evropskými zeměmi se vybíjelo v hospodářském soutěžení a soupeření o ovládnutí dosud nekolonizovaných území v Africe, Asii a v Tichomoří
- Trvalým zdrojem napětí v Evropě byl Balkán, kde pokračoval rozklad kdysi mocné Osmanské říše
- Největší zájem o Balkán má Rakousko-Uhersko a Rusko
- jedná se o jejich sousední území s přístupem k Jadranu a Bosporu

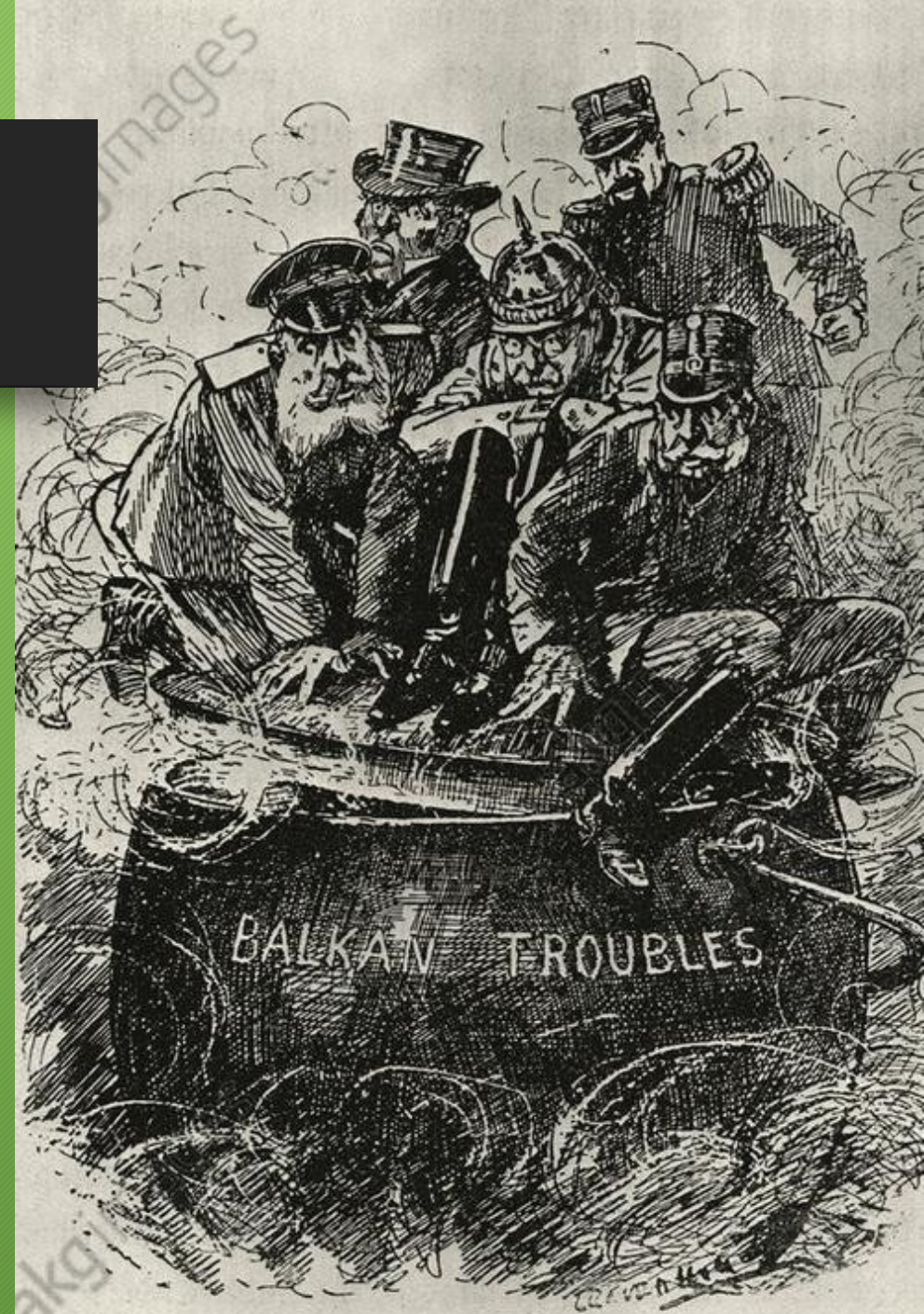
Rusko a Balkán

- Rusové doufali, že se jim podaří dostat většinu balkánských států pod svůj vliv
- Podporovali proto protiturecký boj zdejších národů a zdůrazňovali svou slovanskou či náboženskou příbuznost
- Během 19. století svedlo Rusko s Tureckem několik válek, k poslední z nich došlo v letech 1877-1878
- K největšímu protitureckému povstání došlo v roce 1875 na území dnešní Bosny a Hercegoviny a Bulharska
- Proti povstalcům zakročila turecká armáda velmi tvrdě
- Na obranu terorizovaných civilistů vstoupilo roku 1877 do války proti Turecku i Rusko, jemuž se podařilo vytlačit Turky z téměř celého Balkánu

Rakousko-Uhersko a Balkán

- Rakousko-Uhersko se snažilo, aby na Balkáně nevznikl silný balkánský stát, přitažlivý pro slovanské menšiny, žijící v habsburském soustátí
- František Josef I. by navíc rád získal další území rozšířil rakouské imperium
- Spolu s Velkou Británií chtělo na Balkáně zabránit jakýmkoliv změnám a omezit pronikání ruského vlivu do východního Středomoří
- Navíc existovalo opět nebezpečí, že Rusové ovládnou úžiny Bospor a Dardaneli a budou kontrolovat celé Černomoří
- Pod společným tlakem je donucen Alexandr III. podepsat tzv. Sanstefanský mír 1878 (10 km od Cařihradu)

Berlínský kongres (1878)

- Svolał jej Bismarck
- Cílem je uspořádat území Balkánu po rusko-turecké válce
- Rusko se na berlínském kongresu ocitlo v mezinárodní izolaci a bylo diplomaticky poraženo
- Jeho konečné válečné zisky byly minimální a plán na vytvoření „velkého“ Bulharska byl zamítnut
- Výsledkem bylo rozdělení Bulharska na dvě části, formálně podřízené sultánovi v Cařihradu
- uznání úplné nezávislosti Rumunska
- Uznání úplné samostatnosti Srbska a Černé Hory
- souhlas s vojenským obsazením Bosny a Hercegoviny Rakousko-Uherskem
- Rusko získalo od Rumunska tzv. Besarábii

ANTON VON WERNER

DER BERLINER CONGRESS 1878

1350

PHOTOGRAPHISCHE GESELLSCHAFT
Berlin am Dönhofsplatz

THE BALKANS IN 1878

Balkán 1878

Trojspolek (Dreibund)

- Na kongresu se Německo a Rakousko-Uhersko postavily společně proti Rusku a spolek tří císařů tím zanikl
- V roce 1879 uzavřeli Němci s Rakušaný tzv. Dvojspolek, spojeneckou smlouvu namířenou zpočátku především proti Rusku
- O tři roky později (1882) se Dvojspolek rozšířil vstupem Itálie na Trojspolek
- Italové v něm hledali spojence pro svou koloniální politiku, která nutně vedla ke sporům s Velkou Británií a Francií

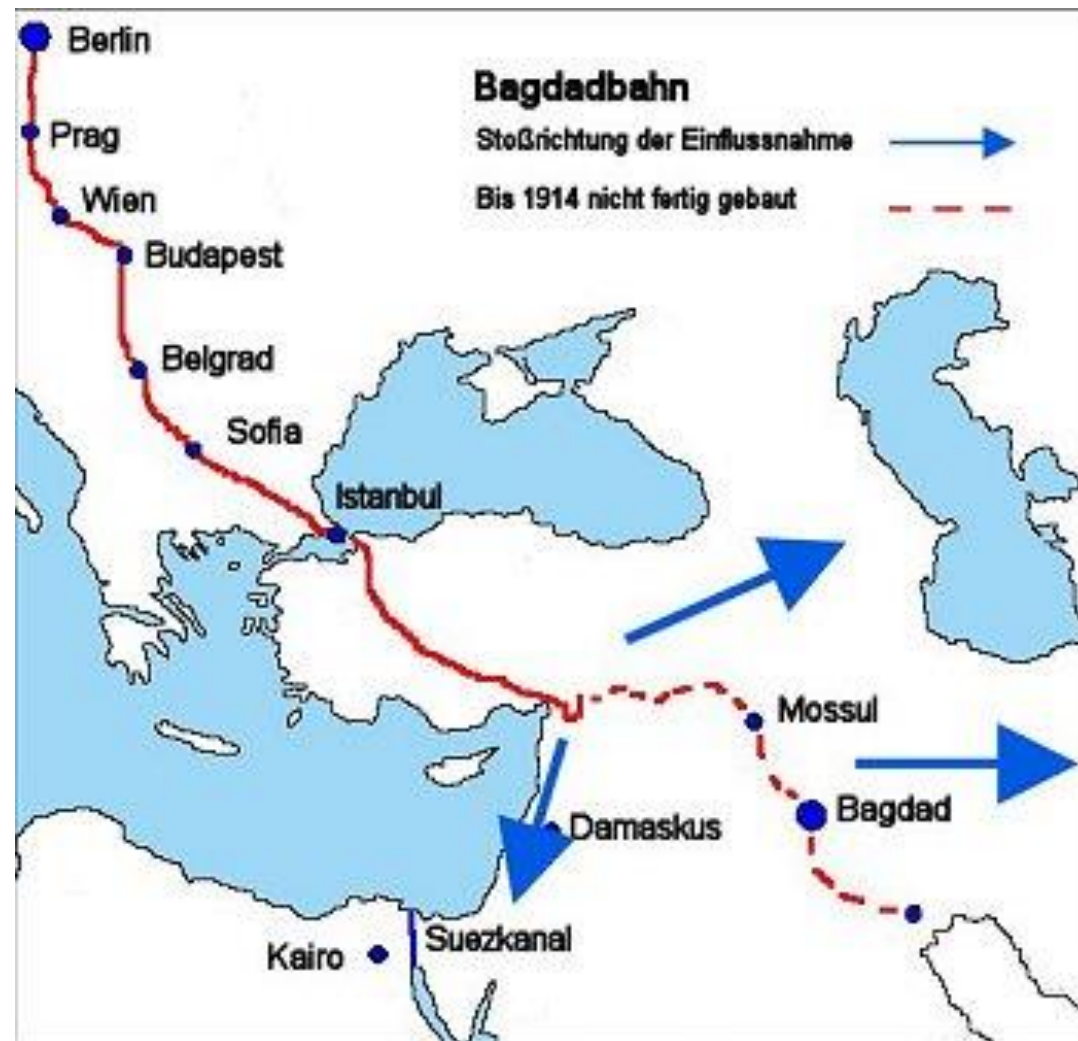

Trojdohoda (Triple Entente)

- francouzsko-německé nepřátelství vedlo také ke vzniku vojenské koalice
- vztahy obou zemí zhoršilo hlavně připojení Alsaska a Lotrinska k Německu
- Obě zneprátelené strany byly přesvědčeny o nevyhnutelnosti další války
- V hledání vhodných spojenců bylo zpočátku úspěšnější Německo
- Francie využila výsledek Berlínského kongresu a našla spojence v carském Rusku a vznikla Dvojdohoda (1894)
- Francie poskytla Rusku velkorysé půjčky na vyzbrojení armády a na stavbu transsibiřské magistrály
- Koloniální ambice vilémovského Německa, podpořené námořním zbrojením, přiměly Velkou Británii připojit se k rusko-francouzské alianci a vznikla Trojdohoda (1907)

Bagdádská dráha

Bagdádská dráha (1911)

- Měla spojit Berlín s Bagdádem a pokračovat až do Perského zálivu (Basra)
- Řeka Schatt Al Arab
- Naleziště ropy
- Britové stavbu vnímají jako ohrožení jejich indického panství
- Rusové si zase nárokují vliv na Perské království
- V konečném důsledku hlavní příčina světové války
- Rusko bude stavbě dobře bránit díky svému spojenci Srbsku, přes jehož území má železnice procházet (Bělehrad)

